

การใช้ประโยชน์ของแหล่งชุมชนประกอบการสอนสังคมศึกษา
ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่

นางสาวประหยัด สายวิเชียร

001618

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๘

I 16A7983X

②

THE USE OF COMMUNITY RESOURCES FOR TEACHING SOCIAL STUDIES IN
CHIANG MAI LOWER SECONDARY SCHOOLS

Miss Prayad Saiwichian

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

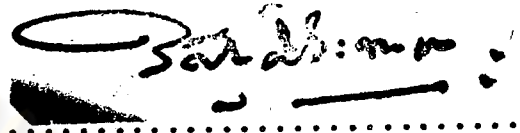
Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1976

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี วาสนสมลิตี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ประโยชน์ของแหล่งชุมชนประกอบการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด เชียงใหม่

ชื่อ นางสาวประหยัด สายวิเชียร แผนกวิชามัธยมศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๑๘

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชนประกอบการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงขอบเขต ลักษณะการใช้ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครู นักเรียน ระเบียบมัธยมศึกษาตอนต้น และเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ชุมชน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม ๓ ชุดไปยังครูผู้สอนสังคมศึกษา จำนวน ๓๐ คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๓๐๐ คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐ โรงเรียนและเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ชุมชน ๑๐ แห่ง รวมจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด ๓๔๐ คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำตอบ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูและนักเรียนทุกคนเคยใช้แหล่งความรู้ชุมชนบางแห่งเพื่อประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา ประเภทของแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูและนักเรียนนิยมใช้มากที่สุดคือ สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่างๆและภาพยนตร์ แหล่งความรู้ชุมชนที่ใช้น้อยคือ ศูนย์การคมนาคม สถานกงสุลหรือสำนักงานของชาวต่างประเทศ วิธีการที่ครูและนักเรียนใช้แหล่งความรู้ชุมชนมากที่สุดคือ การไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น เช่น หองสมุดประชาชน เป็นต้น และการชมภาพยนตร์จากแหล่งความรู้ทางสังคมศึกษา วิธีการที่ใช้น้อยคือ การไปสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ในชุมชน ส่วนวิธีการที่เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ชุมชนใช้มากในการให้บริการ คือ การบรรยาย การแจกเอกสาร การให้ขอยืมเอกสาร หรือวัสดุต่างๆ และการให้ค้นคว้าจากหนังสือ หรือเอกสารต่างๆภายในสถานที่แหล่งความรู้ วิธีการที่ใช้น้อย คือ การอภิปราย

ปัญหาและอุปสรรคที่ครูและนักเรียนพบมากคือ จำนวนนักเรียนมาก ครูไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับเตรียมงาน โรงเรียนไม่จัดเวลาพิเศษเพื่อฟังวิทยากร และนักเรียนไม่รู้จักรายละเอียดในการฟัง ครูไม่มีเวลาและไม่สะดวกในการไปติดต่อขอยืมเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ ประสบปัญหาในการให้บริการคือ ผู้ขอใช้บริการไม่แจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายล่วงหน้าเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพานักเรียนไปศึกษา

ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้มีความเห็นพ้องต้องกันว่า แหล่งความรู้ชุมชน มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนสังคมศึกษามาก เพราะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์โดยตรง และกว้างขวางยิ่งขึ้น และเสนอแนะว่า จังหวัด โรงเรียน หรือกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดให้มีการอบรมครู และมีคู่มือครู เกี่ยวกับการใช้แหล่งความรู้ชุมชนนอกเขตแพร่ ทางโรงเรียนควรจัดทัศนศึกษา จัดอภิปราย และมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้มากขึ้น และครูควรแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้า.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Use of Community Resources for Teaching Social
 Studies in Chiang Mai Lower Secondary Schools.

Name Miss Prayad Saiwichian
 Department of Secondary Education.

Academic Year 1975

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the use of community resources for teaching social studies concerning the scope, characteristics of use, problems and obstacles, the opinions and suggestions of teachers, students as well as community resource officers.

Three kinds of questionnaires were sent to 30 social studies teachers, 300 students in 10 Lower Secondary Schools and 10 community resource officers in Chiang Mai. There were altogether 340 samples. The collected data was analyzed by means of percentage, mean and standard deviation.

The major findings were every teacher and student had ever used some of the community resources in learning and teaching social studies. The teaching aids from community resources that teachers and students most widely used were printed materials, films and natural resources while the least used were the communication centers, consulates and foreign agencies. Both teachers and students used these resources by most often go to study at the public library. The method of used least were interviewing resource persons in the community. The methods of rendering a service that the community resource officers most widely

used were lecture, distribution of materials and facts in the text books while the least used was being resource persons in discussion.

Problems and obstacles that teachers and students faced most often were that the students were over crowded, and had no etigetle in listening to guest speakers. The teachers had not enough time for planning activities and for borrowing and using audiovisual aids. Moreover the schools did not provide extra time for them to meet resource persons. Problems that the community resource officers mostly faced in giving services were that teachers did not plan well what they wanted the students to study. The teachers, students and the community resource officers agreed that the community resources were of great benefit to the teaching and learning of social studies because they provided for students direct experiences. They then suggested that the province, schools or The Ministry of Education should have inservice training program for teacher and provide materials or hand books for using community resources. Schools should arrange field trips, exhibitions and program for speakers. The teachers should inform the community resource officers in advance what they wanted their students to know.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ควยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำในการทำและตรวจแก้ไขและอาจารย์ ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ

อนึ่ง ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมืออย่างดีจากอาจารย์ใหญ่ ครูสอนสังคมศึกษา เจ้าหน้าที่ นักเรียน และเพื่อน ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณ และขอบคุณทุก ๆ ท่านมาในโอกาสนี้ด้วย.

ประหยัด สายวิเชียร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
รายการตารางประกอบ	๙
บทที่	

๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
งานวิจัยและงานเขียนที่เกี่ยวข้อง	๒
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑๒
ขอบเขตของการวิจัย	๑๓
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	๑๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๑๓
คำจำกัดความ	๑๔
๒. วิธีดำเนินการวิจัย	๑๖
ขั้นเตรียมการ	๑๖
ตัวอย่างประชากร	๑๖
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๘

บทที่

ม
หน้า

๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๒๑
๔. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	๕๑
สรุปผลการวิจัย	๕๑
อภิปรายผลการวิจัย	๕๖
ขอเสนอแนะ.....	๕๘
บรรณานุกรม.....	๖๐
ภาคผนวก	๖๔
ประวัติการศึกษา	๘๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑.	ลักษณะทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม...	๒๑
๒.	ประเภทของแหล่งความรู้ชุมชนที่ครูใช้ประกอบการสอนสังคมศึกษา	๒๔
๓.	วิธีการใช้ประโยชน์แหล่งความรู้ชุมชนของครูประกอบการสอนสังคมศึกษา	๒๕
๔.	เวลาที่ครูใช้ในการใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชน...	๒๖
๕.	กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนปฏิบัติก่อนจะใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชน	๒๗
๖.	กิจกรรมที่ครูให้นักเรียนปฏิบัติก่อนจะใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชน	๒๘
๗.	ปัญหาและอุปสรรคในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่	๒๙
๘.	ปัญหาหรืออุปสรรคในการเชิญวิทยากรมาบรรยาย	๓๐
๙.	ปัญหาหรืออุปสรรคในการขอยืม ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป หรือโสตทัศนูปกรณ์	๓๑
๑๐.	ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของครูในการใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชน	๓๒
๑๑.	ประเภทของแหล่งความรู้ชุมชนที่นักเรียนใช้ประกอบการเรียนสังคมศึกษา	๓๔
๑๒.	วิธีการใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชนของนักเรียนประกอบการเรียนสังคมศึกษา	๓๕
๑๓.	เวลาที่นักเรียนใช้ในการใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชน	๓๖
๑๔.	กิจกรรมที่นักเรียนเคยปฏิบัติก่อนจะใช้ประโยชน์ของแหล่งความรู้ชุมชน	๓๗

ตารางที่

หน้า

๑๕.	กิจกรรมที่นักเรียนเคยปฏิบัติหลังจากการใช้ประโยชน์ของ แหล่งความรู้ชุมชน	๓๘
๑๖.	ปัญหาหรืออุปสรรคในการที่นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่... .. .	๓๙
๑๗.	ปัญหาหรืออุปสรรคในการฟังวิทยากร ปาฐกถา หรืออภิปราย... .. .	๔๐
๑๘.	ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของนักเรียนในการใช้ประโยชน์ของ แหล่งความรู้ชุมชน	๔๑
๑๙.	วิธีการให้บริการแก่ครูและนักเรียนที่มาขอใช้ประโยชน์ของ แหล่งความรู้ของเจ้าหน้าที่... .. .	๔๓
๒๐.	เวลาที่เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ชุมชนให้บริการแก่ครู และนักเรียน	๔๔
๒๑.	จำนวนผู้มาขอใช้บริการในเวลา ๑ เดือน	๔๕
๒๒.	ปัญหา หรือ อุปสรรคในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ประจำ แหล่งความรู้ชุมชน	๔๖
๒๓.	ข้อคิดเห็นหรือทัศนคติของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ชุมชน ในการให้บริการ	๔๗
๒๔.	ข้อเสนอแนะของครู	๔๘
๒๕.	ข้อเสนอแนะของนักเรียน	๔๙
๒๖.	ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งความรู้ชุมชน	๕๐